

5.Криворотько Я. С. Формування маркетингової стратегії садівництва України : Автореф. дис... к.е.н.. – Запоріжжя: КПУ, 2012. – С. 20

Аннотація. Освещено структуру конкурентного потенціала садоводческих підприємств. Исследовано уровень влияния конкурентного потенціала на формирование конкурентоспособности підприємств отрасли садоводства.

Summary. It is shined structure of competitive capacity of the gardening enterprises. It is investigated level of influence of competitive potential on formation of competitiveness of the enterprises of branch of gardening.

УДК 631.145:004

Ілляшенко К.В.,
к.е.н., доцент ТДАТУ

АНАЛІЗ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ КОНТЕКСТІ

Анотація. У статті розглянуті етапи інформатизації економіки, проаналізована роль знання у становленні інформаційної економіки, досліджено передумови трансформації української економіки в інформаційному аспекті

Ключові слова: аналіз, інформація, економіка, технології, знання

Постановка проблеми. У сучасному світі трансформація ринкових структур свідчить про якісні зміни господарських відносин і є проявом більш масштабної трансформації всього відтворювального процесу. Господарські зв'язки та відносини здобувають нові риси. У значній мірі це обумовлено інформатизацією економіки, інтернаціоналізацією господарських зв'язків і «інтелектуалізацією» економічного росту, які зараз спостерігаються. Для нашої держави цей процес ускладнюється необхідністю корінної модернізації економіки на основі формування цілісної інформаційної системи та безперервного використання інновацій. У зв'язку з цим дослідження основних концепцій інформаційного суспільства, властивостей інформації, значення знань, їхнього місця в економічній діяльності має досить важливе значення.

Аналіз останніх досліджень. Основи підходу до суспільно-економічної динаміки були закладені Й. Шумпетером. Загальні аспекти постіндустріального розвитку та властивості інформаційної економіки найбільш повно

розглядаються у роботах закордонних дослідників: Д. Белла, В. Л. Іноземцева, М. Кастельса, Р. Кроуфорда, В. Мартіна, Б. Меткальфа, А. Нормана, М. Пората, У. Ростоу, Е. Тоффлера, А. Турена тощо. Серед визначних вітчизняних науковців треба відзначити: В. Гейця, А. Гриценко, М. Кісіля, П. Саблука, А. Ткача та інших. Але новизна поняття та пристосування його до вітчизняних реалій все ще потребують додаткових досліджень.

Ціль роботи полягає у проведенні аналізу передумов переходу України до інформаційної економіки та розробці пропозицій щодо його прискорення.

Виклад основного матеріалу. Перехід до інформаційної економіки є шляхом до іншого укладу суспільних відносин, обумовленому зміною характеру праці та розвитком продуктивних сил, пов'язаних із виробництвом інформації та знань. Процес перетворення економіки та усіх суспільних відносин має коріння у наукових відкриттях і винаходах. В економічній науці розвиток суспільства пов'язували з тими або іншими нововведеннями та перетвореннями у різних сферах соціуму. А. Сміт і К. Маркс заклали підґрунтя, яке надалі продовжили розвивати Р. Солоу, Е. Денісон – стали розглядати в якості одного з основних двигунів інноваційного розвитку економіки й усього суспільства нове у науці та техніці [1, с.121].

Разом з появою принципово нових досягнень, розширенням технологічних можливостей та їхнього прискорювального впливу на характер розвитку виробництва та усіх суспільних сфер виділяють "первинну" роль самої людини в економіці як джерело та генератора новацій. Уже у ХХ столітті Й. Шумпетер розглядає підприємницьку діяльність як інноваційну, визначальну успішність майбутнього розвитку соціуму [2, с. 283]. Розвиток ринків він пов'язує із циклами інновацій. Таким чином, можна сказати, що інновації в економічній науці переважно розглядалися як комбінації ресурсів і винаходів, що використовуються у виробничому процесі (індустріальний підхід).

Десь на початку 1990-х років минулого сторіччя відбулося те, про що писали економісти 70–80-х років, – перетворення науки у безпосередню продуктивну силу. На сучасному етапі розвитку цивілізації ключовим

елементом для розуміння інноваційного розвитку стають поняття "знання" й "інформація", а інновації все частіше представляються як злиття потоків у результаті цілеспрямованого розвитку науки, техніки та технологій [3, с. 11].

На нашу думку, інформаційна економіка – це, насамперед, економіка знань. Включені в інновації знання відіграють домінуючу роль в економічному розвитку. Її появу справедливо пов'язують із глобалізацією світової економіки, концентрацією потоків (інформаційних, інвестиційних, грошових), зростаючою роллю науки та технологій, розвитку мережних послуг і комунікацій, розвитком фундаментальних наукових досліджень [4, с.15].

Знання стає вирішальним фактором у забезпеченні конкурентоздатності сучасних держав. Боротьба за володіння знаннями здобуває світові масштаби. Напрямок і ціль цієї боротьби – експансія інтелектуальних ресурсів. Так, за оцінками Міжнародного валютного банку за останні десять років витрати транснаціональних компаній на дослідження та розробки в усьому світі збільшилися з 30 до 67 млрд. дол. Багато в чому цей ріст пов'язаний з відкриттям нових дослідницьких підрозділів у країнах, що розвиваються, і країнах з перехідною економікою [4, с.16].

Між інноваціями та фундаментальним знанням немає послідовної обумовленості, тож інновації можуть виникнути на будь-якому етапі дослідницького процесу. Тому, чим вище інноваційна активність економіки, тим вище попит на нові знання та більше щільність інновацій, розподілених між різними дослідницькими стадіями [3, с.14].

Зауважимо, що потенціал України на ринку досліджень і розробок дуже великий. Чисельність вищих навчальних закладів з провідними науковими школами видатних вчених і кількість науково-дослідницьких інститутів одна з найвищих в Європі. За даними Держкомстату, не зважаючи на кількісний спад, помітне підвищення якості вітчизняних наукових кадрів (табл. 1) [6].

Наукові кадри та кількість наукових установ в Україні

Показник	2006	2007	2008	2009	2010	Відхилення 2010р. до 2006р.	
						+/-	%
Кількість організацій, які виконують наукові дослідження й розробки	1452	1404	1378	1340	1303	-149	89,74
Чисельність науковців, осіб	100245	96820	94138	92403	89534	-10711	89,32
Чисельність докторів наук в економіці України, осіб	12488	12845	13423	13866	14418	1930	115,45
Чисельність кандидатів наук в економіці України, осіб	71893	74191	77763	81169	84000	12107	116,84

З таблиці 1 видно, що за період з 2006 по 2010 роки кількість наукових організацій зменшилась на 10,26 %, а загальна чисельність науковців на 10,68%. У той же час кількість науковців, що мають науковий ступінь кандидатів наук збільшилась на 15,45% та докторів наук на 16,84%.

Таким чином, результатом якісного розвитку соціуму може стати ефективне застосування інформації та знання як найважливішого ресурсу соціально-економічного розвитку суспільства. У такому стані формується зовсім нова економіка з новими властивостями і якісними характеристиками.

Нова якість економіки має незаперечні переваги: необмеженість ресурсної бази – інформація необмежена порівняно з природними ресурсами; віртуалізація взаємодії покупців і продавців дає зниження витрат обігу; неефективність протекціонізму як форми підтримки власного виробника, оскільки інновації не можуть бути обмежені у своєму переміщенні; формуються й розвиваються високотехнологічні ринки (визначальну роль у цьому відіграє науково-технологічний комплекс, що може сприяти переходу від рентно-сировинного укладу до інноваційного суспільства); зростає експорт інтелектуальних послуг і людського капіталу [5, с. 76].

Щодо нашої країни можна з належною підставою стверджувати, що сучасний стан економіки України поки не відповідає вимогам інноваційного розвитку, але, в той же час, має можливості для руху від індустріальної економіки до нової – інформаційної.

Доступ до інформації для населення стає все більш доступним. Наприклад, кількість користувачів комп'ютерного зв'язку, у т.ч. Інтернету, зростає величезними темпами. Дані по ним представлені у табл. 2 [6].

Таблиця 2

Кількість користувачів мережі Інтернет

Показник	2006	2007	2008	2009	2010	Відхилення 2010р. до 2006р.	
						+/-	%
Абоненти мережі "Інтернет" – усього, тис.	1057,0	1374,6	1905,1	2797,1	3661,2	2604,2	346,38
у т.ч. домашні	722,2	997,2	1532,2	2214,6	3065,4	2343,2	424,45

Як видно з таблиці 2 кількість користувачів мережі Інтернет зросла більше ніж у 3 рази, у т.ч. приватні абоненти (домашнє використання) – понад у 4 рази.

У той же час продаж доступу до інформації приносить все більше прибутку. Так у 2010 році послуги комп'ютерного зв'язку у сумі принесли операторам 4,238 млрд. грн. [6]. Розглянути ці дані у динаміці за п'ять років можна у табл. 3.

Таблиця 3

Надходження від послуг комп'ютерного зв'язку, млн. грн.

Показник	2006	2007	2008	2009	2010	Відхилення 2010р. до 2006р.	
						+/-	%
Послуги комп'ютерного зв'язку	1255,7	1632,5	2415,7	3362,7	4238,5	2982,8	237,54
з нього надання доступу до мережі "Інтернет" – усього	1058,1	1375,7	2072,1	2865,8	3799,9	2741,8	259,12
у т.ч. населенню	247,8	468,2	941,7	1584,5	2271,6	2023,8	816,71

З таблиці 3 видно, що послуги комп'ютерного зв'язку стають все більш популярними. З 2006 по 2010 рр. спостерігалася позитивна динаміка у доходах від цих послуг. Особливо помітно збільшилися доходи від послуг населенню від 0,248 до 2,272 млрд. грн.

Успішне рішення поставлених завдань щодо переходу до інформаційної економіки залежить і від інших умов. Особливе місце серед них займає позиція держави, її здатність впливати як на економіку, так і на суспільство у цілому. Державі сьогодні необхідно реалізувати ряд фундаментальних принципів в економічній політиці. Це, насамперед: створення сприятливого інвестиційного клімату та заохочення інвестицій, особливо у високотехнологічні виробництва; всебічний розвиток науки та технології як найважливішого ресурсу, що сприяє економічному росту; створення та підтримка конкурентних умов для всіх економічних агентів з метою заохочення інновацій і росту продуктивності праці; сприяння підготовці трудових ресурсів, здатних до адаптації в умовах невизначеності; створення умов для інститутів бізнесу, орієнтованих на ефективне інвестування у ризикованих зонах, особливо там, де створюються нові знання та починається процес їхнього поширення [4, с.19].

Висновки. Поза всяким сумнівом, на шляху до інформаційної економіки не може бути простих рішень. Але проведений аналіз показує, що на даний момент в Україні вони вже формуються. Є конкретне просування до налагодження масового створення та використання знань, їхнього поширення, забезпечення економіки інформаційно-комунікаційними технологіями. При цьому основними активами майбутнього суспільства виступає інтелект нації, як носія інформації. Інформаційна взаємодія між підприємствами та науковими установами повинна стати безумовним фактором формування нової інформаційної економіки.

Література:

1. Denison, E. Trends in American Economic Growth, 1929 - 1982 / E. Denison. – Washington, D. C.: The Brooking Insitution, 1985. - 220 p.
2. Шумпетер Й. Теория экономического развития. Капитализм, социализм и демократия / Й. Шумпетер. – М. : ЭКСМО. – 2007. – 864 с.
3. Bell D. The Third Technological Revolution and Its Possible Socio-Economic Consequences / D. Bell. – Tokyo. – 1990. – 56 p.

4. Ілляшенко К. В. Передумови переходу України до інформаційної економіки. Аспекти соціально-економічного розвитку транзитивної економіки / К. В. Ілляшенко // Колективна монографія / Під ред. д.е.н., професора О. О.Непочатенко. (Ч.1). – Умань: Видавець «Сочінський», 2011. – С. 13-20.

5. Иноземцев В. Л. Современное постиндустриальное общество: природа, противоречия, перспективы / В. Л. Иноземцев. – М. : Логос. – 2000. – 188 с.

6. Державний комітет статистики України : [електронний ресурс] // <http://www.ukrstat.gov.ua/head.html>

Аннотація. В статті розглянуто етапи інформатизації економіки, проаналізована роль знання в становленні інформаційної економіки, досліджено передумови трансформації української економіки в інформаційному аспекті

Ключевые слова: анализ, информация, экономика, технологии, знание

Summary. In article stages of information of economy are considered, the knowledge role in formation of information economy is analysed, preconditions of transformation of the Ukrainian economy in information aspect are investigated

Keywords: analysis, information, economy, technologies, knowledge

УКД 330.332.014.2

Костіна Т.Ю.
старший викладач кафедри менеджменту
Карпатського інституту підприємництва

ДИНАМІКА І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Анотація. В статті розглянуто питання динаміки і тенденції розвитку інвестиційних процесів в Закарпатській області. Зроблено аналіз вкладення інвестування в основний капітал на одну особу по містах та районах Закарпатської області за період 2005-2010 роки.

Ключові слова: інвестиції, інвестування, іноземні, інвестиційний процес, міста, райони.

Постановка проблеми. Фінансово-економічна криза, наслідки якої відчуваємо і сьогодні, стала серйозним випробуванням на міцність для багатьох підприємств нашої країни. Проте її можна розглядати і як певний поштовх до